

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini Æ Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap. IV. De præcepto Oratonis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

An præceptum dilectionis Dei obliget per se, cum quis contritionem peccatorum habere tenetur extra Sacramentum?

LEANDER. Affirmant communiter Doctores omnes, obligare quidem hoc præceptum toties, quoties quis contritionem habere obligatur, eo quod hac sine actu Charitatis perfecta obtineri non possit. Unde solum erit difficultas inter eos, an obliget tunc per se, an solum per accidens ratione contritionis.

Negat tunc obligare per se Azorius, &c. Quem citat & sequitur Thom. Sanchez, etiam Fillius, Sylv. Egidius, Diana.

24. Et paulo post. Alij contra, dicunt, obligare quidem per se, non per accidens, eo quod tale præceptum institutum est, tanquam remedium ad iustificationem impij. Ergo per se tunc obligat ad elicientiam sui actus. Addunt, quod contritio est actus elicitus à Charitate; ergo quoties quis ad contritionem per se assequitur, etiam per se ad elicientiam Dei amorem. Ita tenet expressè Bonac. quem citat, & sequitur Trullencho, sic etiam Navarr. Caiet. Tolet. S. Valen. Philare. Granad. & expressè Rocafull. qui Rocafull. addit rationem. Et ratio est, inquit, quia hoc præceptum includitur in contritione, & quando quis quidam assequitur, tunc obligare per accidens, tamen verius alij dicunt, obligare per se: quia tunc per se est necessarium habere actum charitatis, quod per se includitur in actu Contritionis. An tunc committeret quis duo peccata, non eliciendo actum Contritionis, Sanchez, & Fillius dicunt, non committere duos, quia non ratione sui, sed ratione alterius obligat actus Charitatis. Ego tamen duo peccata committere existimo, quia agit contra duas Virtutes Penitentia & Charitatis.

Ita ex Rocafull. Leasider; qui tamen hoc ultimum non approbat; sustinet enim ipse cum Sanchez, & Fillius. Committi unum peccatum, quia licet duo sint præcepta, sunt in ordine ad unum finem, &c.

25. Advertit Lector, vel non esse novum prædictum loquendi modum, vel non esse magni momenti, si unum dicendi modum potius sequaris, quam aliump?

26. Denique ne quis minus eruditus hæreat in aliquo ex prædictis, audi quid multi Authores habeant apud eundem Leandrum in decem Decal. Prac. tr. 4. d. 2. q. 11. quævis is ego non sequatur, faciant maxime nihilominus ad institutum meum.

An hoc amoris præceptum obliget per se, pro aliquo determinato tempore.

27. **LEANDER.** Negabunt à fortiori Gaspar Hurtadus, Maldonatius, Iansenius, Ioan. Sanchez, Vazq. & Molina, qui, ut vidimus sup. quæst. 2. nullam obligationem specialem eliciendi actum amoris supernaturalis, agnoscunt. Negabunt & alij, qui id dixere, loquendo de obligatione, & præcepto eliciendi actum Fidei Theologicæ. De quo tract. 2. de Fide d. 2. quæst. 30. & novissime id negat Regius, &c.

Et apud eundem ibid., dicta q. 2. sic habetur.

An etiam sit speciale Præceptum de Amore proprio Dei.

28. **LEANDER.** Negandum videtur primo, quia in Decalogo non continetur tale præceptum. Secundo quia, &c.

Et paulo post. Propter hæc tenet Gaspar Hurtad., qui citat pro se Maldonatium, Iansenium, & Ioan. Sanchez. & ponet illum Vazquez & Molina, & D. Thom. 2. 2. quæst. 44. art. 1. ad 2. Hactenus Leander.

Hæc D. Thomæ verba modo ego deprompsi num. 21. & 22. meis.

Explicatur magis illud (quædo non est determinatum tempus implendi præceptum.)

29. Ad illud, quod notare videtur hic, & fortasse alibi Baronius, hoc est, quando non est determinatum tempus, quo aliquod præceptum est actu observandum, non inducere illud obligationem, donec ab Ecclesia determinetur; alia responsio ostendenda non est, nisi admodum spectata est sapientia, & quoniam, quia illum Tamburinus hic adducit pro sua hac doctrina, debuerat impugnatè accurate legere. Is ergo quarens, quandoque Sacramentum obligetur Missæ Sacrificium offerre iuxta illud Christi d. 20. de Euchar. n. 9.

30. **DELUGO.** Hoc argumentum retorqueri potest adversus P. Vazq. qui laudat probat. præceptum Christi de Confessione extra casum necessitatis fore omnino inutile, nisi simul præcipiatur Ecclesie, ut determinaret tempus illius præcepti divini, eo quod, seclusa determinatione Ecclesie, nemo posset scire, quando, aut quoties obligaretur ad confessionem. Unde insert. n. 9. Ecclesiam debere omnino determinare tempus præcepti divini. Similiter ergo præceptum Christi singulis Sacerdotibus imponit offerendi sacrificium, inutile foret, nisi ab Ecclesia singulis determinetur tempus, quo obligentur ad sacrificium. Nemo enim scire poterit, seclusa tali determinatione, quando obliget illud præceptum. Unde primo sequitur, Ecclesiam debere omnino illud tempus determinare. Secundo, quando ab Ecclesia non determinatur, prout de facto adhuc non est determinatum, Sacerdotes singuli non obligantur ex se, sed iuxta præcepti divini.

Idem DELUGO de Euch. d. 16. n. 28.

31. Hinc oritur dubium, quoties debet Eucharistia accipi ex Præcepto Christi, secluso omni alio præcepto Ecclesiastico. Aliqui dicunt tertio saltem, vel quarto anno, Ita Suarez, & alij. Melius alij, Christum non determinasse tempus, sed reliquisse determinandum ab Ecclesia, quando fidelium negligentia id exigeret.

Item de Pœnit. d. 15. n. 39.

Extra mortis vero articulum videtur satis, iuxta intentionem Christi, & iuxta conditionem huius præcepti (Sacramenti Penitentia) esse, quod Ecclesia imponat, & obliget subditos, ne diu negligant aut differant Confessionem. Ceterum immediatè, & per se non videtur præceptum divinum aliquo determinato tempore obligare, nisi radicaliter; quatenus voluit obligare, pro tempore ab Ecclesia determinando. Nec mirum, cum aliunde præceptum sit præmittendi Confessionem ad Eucharistiam sumendam, iam ex hoc capite obligantur fideles ad Confessionem præcepto divino, nec oportet aliam obligationem seorsim adungere in ordine ad Confessionem. Hæc Delugo.

Vides, præter alia, quantum hæc doctrina favet modo loquendi Tamburini paulo ante explicato, quod nimirum aliud præceptum seorsim ferri non oportuit? Iterum tamen protektor, P. Tamburini nomine, illud, quod supra n. 19. sum protellatus.

CAPVT IV.

De Præcepto Orationis.

1. **BARON. III.** Et quam Christus esse perpetuum, & nunquam in corruptum orationis necessitatem, ferè negat.

Ferè negat Vbinam gentium sumus, ut tam manifestum infomium proferatur? Et fuit qui ex Censuribus hunc Baronij codicem approbavit, qui facultatem evulgandi concessit, qui distrahendi per Provincias permissum

Somnium hoc; ead. m. ratione discutitur, sicuti plura alia eiusdem Baroni, nempe oculis vigilantibus percurrendo germanam nostri Authoris doctrinam.

2. TAMB. Num. 3. Duplex est, ait lib. 2. in Decal. c. 4. § 2. n. 3.) Præceptum de orando, idemque est de adorando Deum. Alterum naturale, quia præciso quocumque Præcepto Ecclesia tenemur bona, quæ sunt nobis convenientia, procurare, & mala removere. Removere autem tentationes, multaque alia mala & procurare bona, maxime, supernaturalia; & præsertim perseverantiam in bono; non possumus nisi ea expectando, & imperando à Deo. Hoc naturale præceptum confirmatum fuit à præcepto Dei positivo: Deut. 6. ibi. Dominum Deum tuum adorabis, & ibid: Oportet semper orare, &c. & alibi. Alterum præceptum est Ecclesiasticum, quo obligamur assistere Sacro diebus festis; tunc enim omnes circumstantie una cum Sacerdote offerunt Deo Sacrificium, illumque adorant, & orant per orationes, adorationesque ab eodem Sacerdote exhibitas.

3. Docere, adesse præceptum naturale expectandi, & impetrandi à Deo, & adesse præceptum Ecclesiasticum, quo obligamur, assistere Sacro, &c. id negare est orandi præceptum? Sed pergit Tamburinus n. 4.

At quandocumque obligat prædictum naturale præceptum adorandi, vel orandi? Doctores modo citati varia tempora assignare conantur. Ego hic sentio, quod supra cap. 1. §. 1. à num. 8. dixi de præcepto Fidei, Spei, & Charitatis, non dari scilicet certum tempus, & determinatum, in quo directè obligat, sed esse illud, in quo obligat indirectè, quando scilicet urget necessitas alicuius boni acquirendi, vel mali, sententiationis avertende, quæ acquirere, vel avertere sine Dei auxilio nos non posse, tunc animadvertimus. Vide ibidem dicta, quæ hic maxime faciunt. Unde sequitur omittentem eo tempore orare, E. G. tempore tentationis gravis contra castitatem, non peccare, nisi contra castitatem, quia solum ex periculo violatæ castitatem, culpabilis est talis omisso orationis. Ita Lessius lib. 2. c. 37. d. 3. fine, apud Castrop. l. c. n. 6.

4. Dicit Tamburinus (obligat, quando urget necessitas boni acquirendi, vel mali avertendi) tu vero, Baroni, per negativam malignitatis naturæ dicis, eam ferè negare? Coniicio, te bonis valde esse cumulatum, te tentationibus non affligi, te nullum timere malum; ac propterea, cum oratione non indigeas, putas, nec illa alios fideles indigere. Sed pergit Author eodem n. 4.

5. TAMB. Verum tametsi sentiremus, directè hoc præceptum nos obligare, non est nobis in eo explicando diu immorandum, cum illud facile ab omnibus impleatur; quis enim tam perditus est, ut aliquando Pater & Ave Maria non recitet, vel alio modo auxilium à Deo non impleret?

6. Vel à perditis Author dicit servari hoc præceptum, & est, qui dicat, illum eiusmodi præceptum negare?

tentione orandi, etiam si ab illa intentione actuali cesset, adhuc oras; quia remanet voluntas orandi nondum retractata in ipso effectu, quo Breviarium legis.

Requiritur item attentio sive interna, sive externa, quæ triplex est ex S. Thom. 2. 2. q. 83. a. 13. ad Verba, ad finem Verborum, ad Deum.

3. Cum nulla attentione voluntariè orare, an sit mortale. Dixi satis Opusc. de Sacrific. lib. 2. c. 9. & infra c. seq. repetam. Saltem autem esse veniale, omnes supponimus, quia irreverentia tandem aliqua est, cum Deo loqui, alio mentem voluntariè divertendo.

Et de audiendo Sacro sic habet germana Tamburini doctrina.

4. TAMB. Num. 9. Nono? ait lib. 2. in Decal. c. 2. §. 1. n. 19.) desideratur attentio, & que communis questio cum attentione ad divinum Officium? Necessarium est attentionem internam, hoc est internam applicationem mentis ad Missam, vel Officium, sive ad verba, sive ad verborum sensum, sive ad Deum, docent communiter Doctores, Vasquez, Sanchez. Sui innumerique alij citati à Diana p. 3. de Horis Can. ref. 2. vide etiam p. 3. tr. 4. ref. 101. ubi de Missa. Oppositum, id est, solam externam satis esse ad evitandum mortale, docuerunt antiquiores multi. Sylvest. Duran. Medina, S. Anton alique, quos refert Diana. Ex recentioribus Coninch. Gasp. Hurad. Dian. & probabile vocant Less. Henrig. Victorel. Laym. Novissimè de iure Io. Delugo de Euchar. d. 2. scilicet 2. n. 27. prædictis citatis, optimis rationibus id confirmat. Unde & ego, sicut in Opusc. 3. de Sacro Missæ l. 2. c. 3. ita hic idem probabile iudico.

Hac autem externa attentio consistit in negatione distractionis externa, id est in negatione eius negotij, vel occupationis externa, quæ ex se distractiva sit mentis ab auditione Missæ; quale esset, v. g. velle Historiam legere, confabulari, ludere, depingere, scribere, & similia.

Ratio potissima huius probabilis sententia est, quia salsum assumunt adversarij, dum contendunt, actualem internam attentionem esse de substantia orationis, inde cum Ecclesia præcipiat orationem, necesse est, præcipere etiam dictam attentionem; salsum inquam, id est, quia omnes facere oportet absque ea posse consistere orationem.

Patet id in forma Extrema Vnctionis, quæ est substantialiter oratio, & tamen si Sacerdos sive voluntariè, sive involuntariè distrahitur, adhuc conficit Sacramentum. Signum est igitur, substantiam orationis non dependere in suo esse ab actuali attentione. Patet iterum, quia, orare, est loqui cum alio, ac certè ego tecum loqui possum, licet non attendam, ut esset si ex scripto, vel verbis memoria traditis, tecum agerem, imò & cum Rege, & cum Principe, interim aliquid aliud cogitando. Patet denique in eo, qui ex scripto, vel sive interna mentis attentione loqueretur cum excommunicato vitando; vel profissionem in Religione emitteret. Nam & ille in excommunicationem incideret, & hic veram emitteret profissionem; si intendisset ille loqui, & hic emittere. Aliud enim est intentio interna, quæ omnino est necessaria, de qua locuti sumus num. præc. & sufficere virtualem diximus in Opusc. de Sacr. Missæ lib. 2. c. 1. §. 2. aliud attentio interna (quam non esse sub mortali, esto sub veniali, supra lib. 2. cum de orat. &c. necessarium, hic affirmamus.) Cum enim ex dictis attentio actualis interna non ingreditur orationis essentiam; unde certo habes, Ecclesiam, quotiescumque orationem præcipit, præcipere & attentionem? Nisi certo habeas, non debemus tam gravis legis certo fidelibus impendere.

Alia minora in hanc rem, præsertim vero oppositorum solutiones vide apud citatos.

6. Iam vero cum tot insignes Doctores hanc amplectantur sententiam (sed cum illa additione de attentione externa, & item de peccato veniali, quæ tamen Baroni, alto præteritis silentio & non vides, liberè non permitti, id quod sub peccato, quamvis veniali, prohibetur

CAPVT V.

De Distractione in orando.

1. BARON. IV. ET inter orandum liberam mentis distractionem (Tamburinus) permittit, etiam dum interis Sacro.

Producamus germanam, integramque nostri Authoris doctrinam.

De intentione & attentione in orando.

TAMB. Num. 7. Nisi intendas, orare (ait lib. 2. in Decal. cap. 4. à n. 7.) licet orationem ore fundas, vel memores voluntas, orationem Deo non pergis; satis tamen est voluntas implenda, seu virtualis: quare si Breviarium legas, v. g. ut studeas, non oras, ut si Breviarium legis cum intentione

Pars III.